

Timo Soini

Onko 45-vuotiaalla vielä riittävästi syitä kirjoittaa muistelmansa? **On, jos on pärjännyt Veikko Vennamon kanssa ja kokenut vuoden 1995.**

Soinit asuivat toisessa kerroksessa. **Martti, Eeva, Timo ja Marja.** Oli alkutalvi 1978. Timo oli viisitoistavuotias, Marja kaksitoista. Heillä oli yhteinen huone. Iivisniemeen oli muutettu kymmenen vuotta aikaisemmin. Yhtä hyvin olisi voitu muuttaa Vantaan Hiekkaharjuun, sieltäkin oli haettu arava-asuntoa. Mutta tähän tultiin, uuteen valkoiseen kerrostaloon Espooseen. Ikkunoista näkyi mäntyjä.

Timo oli karkäs poika, aina jotain mieltä. **Inkisen Raimon** kanssa hän väitteli Lähi-idästä. Raimo puolusti PLO:ta, Timo kiihkeästi Israelia. Raimo asui naapurissa, samanlaisessa nelikerroksisessa elementtitalossa.

Presidentinvaalit olivat tulossa. **Kekkosta** valittiin viidennen kerran, hän oli kaikkien pääpuolueiden ehdokas.

Martti ja Eeva eivät vaaleja niin seuranneet, he eivät olleet kiinnostuneita politiikasta. Mutta Timo seurasi. Pitkä, laiha poika. Nenällä isot silmälasit. Hän killitti tv:stä **Veikko Vennamo**a, Suomen Maaseudun Puolueen puheenjohtajaa ja Kekkonen ärhäkkää haastajaa.

Vennamo rähjäsi kekkosdiktatuurista, kansanvallan rappiotilasta ja kansan unohtamisesta. Ja Timo kuunteli, haltioituneena. *Kaikki totta! Vennamo puhuu totta!*

Vennamo puolusti suomalaista talonpoikaa, sekin Timoon vetosi. Hän oli itse nähnyt, mihin "talonpojan tappolinja" johtaa. Äidin veli, sotaveteraani, oli kaksi vuotta aikaisemmin saanut sydänkohtauksen ja kuollut. Maatila Virroilla piti lopettaa, koska se ei olisi enää kauan kannattanut. Sitä Timo ei tahtonut hyväksyä. Niin kuin ei sitäkään, että mökkikunnan kyläkaup-

pa suljettiin. Enää sitruunasoodaa ei saanut Heinoon omasta kaupasta. *Helkkari, täältäähän kuulee kaikki.*

Presidentinvaalien jälkeen Timo tilasi SMP:n lehden, isältään salaa. *Suomen Uutiset* tuli joka torstai, ja perjantaina Timo osasi sen ulkoa. Hän luki kaiken, hartaimmin tietenkin puheenjohtajan palstan. Suoria sanoja ja selviä tosiasioita koko sivun verran!

Timo höyrysi kotona ja kaveripiirissä. Liittyi puolueeseen ja piti SMP:n merkkiä rinnassaan. Ei isä siitä suuttunut.

"Kyllä sä vielä järkiis tuut", hän sanoi.

Mutta ei Timo tullut.

Hän on vennamolainen vieläkin. Vaikka koko SMP on kuollut, Timo Soini on yhä Vennamon politiikan kannattaja. Miksipä periaatteitaan muuttaisi, jos ne ovat alusta asti olleet oikeat!

Soini oli 27-vuotias, kun hänet valittiin SMP:n varapuheenjohtajaksi 1989. Puoluetta oli jo kymmenen vuotta johtanut Vennamon poika **Pekka**, mutta Soini oli uskollinen "Ukolle". Aina se ei ollut helppoa, sillä Ukko Vennamon käytöstoissa ja henkilöstöhallinnossa oli "parantamisen varaa".

Mutta Soini oppi nopeasti, miten Ukon kanssa ollaan. Vennamo kutsui luokseen ja sanoi, mitä tehdään. Soini teki. Keskustelua ei tarvittu. Vennamo istui ylhäisyydessään, "alahuuli laakeana kuin pajatson kuppi".

"Näinhän se meni. Turha ruveta nyt pullisteleen, että minä sanoin Ukolle vastaan. Sanoin mä kerran mutten sanonut toista kertaa. Ei sille sanottu vastaan", Soini sanoo.

Hän kesti, koska uskoi Vennamon poliittiseen linjaan. Perheeseen, paikallisuuteen ja pien-

► **Perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soini koki poliittisen herätyksensä talvella 1978. Sen jälkeen hän ei ole mielipiteitään juuri muuttanut.**

”Turha pullistella, että minä sanoin Vennamolle vastaan. Ei sille sanottu vastaan”, Soini sanoo.

omistukseen. Yhteiskuntaan, joka palvelee ihmistä. Itsenäisyyteen. Siihen, että lopulta asiat ovat yksinkertaisia. Oikeita tai väärä.

”Pätee tähän päivään”, Soini sanoo. ”Kun politiikka lähtee ihmisestä, se ei vanhene.”

Soini istuu eduskuntatalon kuppilassa, työmaaruokalassaan. Hän on nyt puoluejohtaja ja kansanedustaja. Vaikka perussuomalaiset on pieni puolue, eduskunnan pienin, Soini on valtavan suosittu. Viime kevään eduskuntavaaleissa hän sai 19 859 ääntä, kolmanneksi eniten koko maassa. **Niinistö, Vanhanen, Soini.**

Soinilla on edessään pieni kahvi, keksi ja konvehti. Hän on vielä vähän kuumissaan, sillä hän pyyhälsi eduskuntaan suoraan kustantamosta. Hänen muistelmateostaan viimeistellään juuri. Eduskuntavaalien jälkeen Tammen tietokirjaosastolta soitettiin ja pyydettiin kirjaa. Kysyjä oli muitakin. Soini oli kiinnostava, se imarteli häntä. Hän oli selviytynyt **Tony Halmeen** sotkuista, **Kari Bärlundin** rahapetoksesta, ja siitä raskaasta vuodesta 1995.

Politiikka on raaka laji, sitä Vennamokin oli hänelle sanonut. Heti ensimmäisessä kunnan tapaamisessa. Kestätkö leikin, Vennamo oli kysynyt.

Järkeä sulla on vaikka kuinka perkeleesti, mutta kestätkö leikin?

Oli siinä opettelemista. Ei Soini ollut tottunut sellaiseen arkeen, jota politiikassa elettiin. Koti oli ollut sopuisa ja Soini luonteeltaan lempeä. Piti oppia kovuutta.

Ja kai hän oppi, sillä nyt jotkut perussuomalaiset pitävät häntä diktaattorina. Puolue on yhtä kuin Timo Soini.

Kuka?

- ▶ **Timo Juhani Soini**
- ▶ **Ikä: 45**
- ▶ **Syntymäpaikka: Rauma**
- ▶ **Kotipaikka: Espoo**
- ▶ **Koulutus: valtiotieteen maisteri**
- ▶ **Työ: perussuomalaisen puolueen puheenjohtaja vuodesta 1997, kansanedustaja vuodesta 2003**
- ▶ **Perhe: vaimo Tiina, lapset Toivo, 11, ja Silja, 8**
- ▶ **Harrastukset: lukeminen, jalkapallo, mökkeily, raviurheilu**

”En mä mielestäni diktaattori ole”, Soini vastaa. ”Luja olen. Jos näen, että puoluetta tuhoetaan ja hajotetaan, puutun kyllä.”

Joskus täytyy ”vetää kovaa”, niin kuin Soini sanoo. Mutta nöyryyttää ei saa, eikä loukata. Ihmistä ei saa koskaan vihata.

”Jos tekee väärin ja loukkaa, pitää mennä pyytämään anteeksi. Tää on ollut mulle hirveen vaikeeta, mutta mä oon pakottanut itteni siihen.”

Soini puhuu nujerruksesta ja armosta. Isoja sanoja mutta Soinille selviä. Hän löysi ne kaksikymmentä vuotta sitten eräällä interrail-matkalla.

Pyhän Marian katedraali oli yksi Kilarneyn kaupungin nähtävyyksistä. Kolme espoolaista lukiokaveria oli tullut Irlantiin laivalla ja päätyneet kaupunkiin sattumalta. Retkeilymaja oli näyttänyt kivalta.

Reissu oli ollut hyvä. Uusia maita ja kaupunkeja, olutta ja jalkapalloa.

Katedraaliin mentiin porukalla. Jyhyke kivikirkko, goottilaistyyliset, korkeat holvit. Ne oli nopeasti nähty, kirkko kuin kirkko.

Timo oli vaikuttuneempi. Hän olisi halunnut jäädä mutta ei kehdannut sanoa sitä. Hän päätti tulla seuraavana aamuna uudestaan, yksin.

Niin hän teki. Hän käveli kirkossa ja katsoi kaikessa rauhassa lasimaalauksia, istui penkkiin, rukoili. Nunna huomasi hänet ja tuli tervehtimään. He alkoivat jutella.

Jotain tapahtui. Maanjäristykseksi Soini sitä kutsuu. Omaa tunnettaan ja keskusteluaan nunnan kanssa, ”Kristuksen läheisyyttä”. Enempää hän ei halua sanoa.

Kun keskustelu oli käyty, ”peli oli selvä”. 23-vuotias Timo Soini päätti erota luterilaisesta kirkosta ja ryhtyä katolilaiseksi.

Ensimmäinen rippi otti koville, sillä ripituolissa ”ei selitetä vaan tunnustetaan”. Mutta kun tunnustaa, katu ja lupaa pyrkiä parempaan, saa anteeksi. Asia on käsitelty, siinä ei tarvitse enää rypeä.

Se Soinia puhuttelikin. Hän haluaa pitää lyhyet tilivälit, ”sekä Jumalaan että ihmisiin”. Ja kun tilit ovat selvät, ei tarvitse liikaa murehtia. Luojan kämmeneltä ei voi pudota, ”korkeintaan kemukkoon ja sitten ylös”.

Mutta opista ei voi tinkiä. Siitä ei voi poimia vain itseään miellyttäviä kohtia. Ei Soini ainakaan. Opin edessä on nöyryyttävä, etä saisi armon.

Soini vastustaa avoliittoa ja avioeroa. Hän

ei hyväksy aborttia eikä hän ei kelpuuta nais-ta papiksi. Jos valtiopäivien avajaisjumalanpalveluksessa saarnaa nainen, Soini ei mene. Ei hän siitä mekkaloi, ei vain mene.

”Jeesus valitsi kaksitoista opetuslasta, ja ne olivat kaikki miehiä. Jos se olis halunnut naisen, se olis ottanut Maria Magdaleenan”, Soini sanoo.

Nainen ei siis voi ryhtyä papiksi vain siksi, että on nainen?

Soini nojaa kyynärpäällään pöytään ja pyörittelee kahvikuppia kädessään.

”Niin. Sori.”

Nyt Soinit asuvat kolmannessa kerroksessa. Timo, **Tiina, Toivo ja Silja.** Talo on se sama valkoinen kerrostalo Iivisniemessä, ja rappukin on edelleen D.

Inkisen Raimo ei asu enää naapurissa, hän on muuttanut Tapiolaan. Mutta Espoon valtuuston ja hallituksen kokouksissa miehet tapaavat lähes joka viikko. Raimo on vihreä, Timo perussuomalainen.

Aamu on aurinkoinen, melkein kuumaa. Soinilla on tummansininen poplari ja raidallinen villahuivi. Se hänellä on aina. Huivissa lukee englantilaisen jalkapallojoukkueen nimi, Millwall FC. Soini on kannattanut joukkuetta kolmekymmentä vuotta. Intohimoisesti.

”Morjens!” Soini huikkaa miehelle talon kulmalla. Täällä jokainen tuntee hänet.

”Tehdään pieni käppäsy”, Soini sanoo ja vie kiemuraiselle hiekkatielle. Se johtaa merenrantaan.

Pariskunta kävelee vastaan. Heillä on ulkoilupuvut ja kävelysauvat. ”Morjens!”

Soinin kännykkä soi. Hän vilkaisee puhelinta mutta ei vastaa. ”Ei, siitä ei tulis loppua.”

Hänen puhelimensa soi kuutisenkymmentä kertaa päivässä. Kansalaisilla on asiaa. Kylän lääkekaappia lakkautetaan. Kunnallisvaalit kiinnostaisivat. Mitä se semmoinen seksuaalinen häirintä on.

Soini vastaa aina kun ehtii. Ja soittaa takaisin.

Viime viikolla ullavalainen nuoripari otti yhteyttä. He olivat menossa risteilylle ja halusivat tavata edustajan. Pariskunnalla on neljä lasta, he ovat maanviljelijöitä: kuusitoista lehmää, viitisenkymmentä mullia. Muutama vuosi sitten tilalla tehtiin sukupolvenvaihdos. Enää se ei onnistuisi, sillä EU määritteli heidän pientilansa elinkelvottomaksi.

Soini tuhtuu vieläkin.

”Mikä tällaisen perheviljelmän vaihtoeh-

▶ Puoluejohtaja pitää töissä pukua mutta kotioloissa ei koskaan.

to on? Miljoonasikala ja miljoonakanala! Ja sitten porataan, kun niistä näytetään kuvia televisiossa. Kyllä se byrokraattikin vielä ruokaa syö!”

Mitäs Soini tilanteelle mahtaa, ei mitään, mutta ei pariskunta sitä odottanutkaan. Riitti, että edustaja kuunteli.

Rannan tuntumassa kohooa Porkan kallio, Porkkis. Siellä Iikkarin pojat laskevat lapsena mäkeä ja joivat teininä kaljaa. Muutama vuosi sitten kaupunki aikoi kaavoittaa alueen asunnoille, mutta asukkaat vastustivat. Soinikin.

”Mä olin täällä vihreiden muijien kanssa kauheessa kapinassa. Pelastui!”

Ulkoilutie kiertää kallion ja laskee alas. Peltoaukealla on urheilukenttä ja Iivisniemen koulu, siinä Soinin lapset käyvät alastetta.

”Tuolla käydään äänestämässä”, Soini sanoo ja osoittaa naapurikoulua, Kaitaan koulua. Siellä hän itse opiskeli.

”Mä en yleensä häviä täällä kenellekään, mutta nyt hävisin perhana Niinistölle. Se sai 330 ääntä, mä 257.”

Mielissään hän näitä lukuja kertaa, auringonpaisteessa. Perussuomalaisilla on nyt viisi kansanedustajaa ja seuraavissa vaaleissa tulee lisää. Siitä Soini on varma.

”Kyllä perussuomalaiset on mun elämäntehtävä”, hän sanoo. ”SMP ei sitä ollut, vaikka mä olin siinä mukana.”

Ja vaikka sen loppu tuntui kaiken lopulta. Silloin vuonna 1995.

Puolueessa oli riideltä jo vuosia. Vallasta, mistäs muusta.

Eikä Soini siitä sivussa ollut. Hän junttasi **Raimo Vistbackan** puheenjohtajaksi 1992, koska halusi syrjäyttää **Tina Mäkelän**. Soinista itsestään tuli puoluesihteerin.

Vistbacka ja Soini vastaan Tina Mäkelä ja **Hannu Suhonen**. Julkeita oltiin, puolin ja toisin. Otsikot olivat sen mukaiset.

Olisiko puolue voitu pelastaa, jos olisi neuvoteltu ja tultu vastaan? Sitä Soini on jälkeenpäin miettinyt, katunutkin.

Maaliskuussa 1995 yritettiin vielä, vaikka kaikki näytti jo turhalta. Soini pyrki eduskuntaan, teki vaalityötä yötä päivää, mutta ei päässyt. Vain Vistbacka meni läpi. Edellisissä vaaleissa SMP oli saanut vielä seit-

”Keväällä 1995 kaikki oli lopussa. Hävitty.”

► **1990-luvun alku oli vaikeaa aikaa.**
”Jos jotain katumista on, siellä se on”,
Timo Soini sanoo.

semän edustajaa, vaikka nekin vaalit olivat tappiolliset.

Puolueen talous ei kestänyt surkeaa vaalitulosta. Yhdestä edustajasta ei paljon puoluetukea herunut. Toukokuussa SMP meni konkurssiin.

Soini oli ollut SMP:ssä koko ikänsä. Ei hän ollut tehnyt mitään muuta. Hän oli opiskellut valtiotieteen maisteriksi Helsingin yliopistossa ja mennyt puolueeseen töihin. Kiertänyt ahkerasti Suomea, poikamies. Nukkunut kaikenlaisissa kämpissä, maataloissa ja aitoissa. SMP:n matkasaarnaaja ei hotelleissa yöpynyt.

Nyt kaikki oli lopussa. Hävitty. Mitään ei jäänyt. Ei työtä eikä puoluetta.

Soini oli 33-vuotias.

Hän lähti Heinoon mökille murjottamaan. Hän eli ansiosidonnaisella päivärahalla ja yritti miettiä, mitä tekisi.

Tiistaisin hän sai sentään raahattua itsensä Tampereelle raveihin. Ja kävi niin, että yhä useammin Teivon radan laidalla seisokeli myös eräs vaalea nainen, Tiina. Soini tunsu hänet ystävänsä kautta.

Tiina oli juuri valmistunut lääkäriksi. Ei hän raveista niin välittänyt mutta matkusti silti tiistaisin Teivoon. Parinsadan kilomet-

ELÄMÄNI KUVA

”Kinvara, Irlanti 1987. Valinnan vuodet. Tästä nuoresta miehestä ei tullut katolista pappia vaan populistinen poliitikko.”

rin matkan. Tiina asui Tampereella mutta oli silloin töissä Seinäjoella.

Lähtöjä katsottiin yhdessä. Niiden jälkeen haettiin pitsaa ja menttiin Tiinan asuntoon katsomaan *Kovaa lakia*. Aamulla Tiina lähti Seinäjoelle.

Soini oli hämillään. Tällainen nainen ja kiinnostunut hänestä, konkurssin tehneestä SMP:n puoluesihteeristä. ”Ei ollut huippuosaajan maine korkeimmillaan”, kuten Soini sanoo.

Mutta niin se juuri oli. Ei Tiina välittänyt hänen konkurssiestaan, työttömyyksistään tai menetyksistään.

Tuli kesä, ja Tiina alkoi viettää viikonloppuja Heinoossa.

Heinäkuun lopussa Soini sai puhelun. Pitäisi lähteä Saarijärvelle palaveriin. SMP:n eläkeläisjärjestöltä oli säästynyt Rauhalaniminen paikka, punainen maalaistalo Kalmarin kylässä, Heralammen rannalla. Sinne kokoonnuttaisiin, Soini, Vistbacka, Bärlund ja Urpo Leppänen.

Soini ajoi Keski-Suomeen, velvollisuudesta. Hän meni, koska halusi olla lojaali vanhoille puoluetovereilleen.

Leppänen ja Bärlund olivat eniten asialla. SMP on mennyttä, mutta perustetaan uusi puolue! Vistbacka on valmiiksi eduskunnassakin, perhana.

Soini ei innostunut ollenkaan.

Kaksi päivää miehet puhuivat, saunoivat rannan puusaunassa ja joivat. Ja puhuivat.

Ei helkkari, viisituhatta kannattajakorttia ja äkkiä. Nyt perustetaan puolue, perussuomalaiset! **SK**

Soinin kirja Maisterisjätkä ilmestyy tänään perjantaina 14.3.

suomenkuvalehti.fi

► Lue arvio Timo Soinin muistelmista Maisterisjätkä.